

POSTANOWIENIE

14 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 14 kwietnia 2026 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku G.P.

z udziałem M.T. i Prokuratora Prokuratury Okręgowej we Wrocławiu
przy udziale Rzecznika Praw Dziecka

o nakazanie powrotu osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką za granicę na podstawie Konwencji haskiej dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę z dnia 25 października 1980 r.,
na skutek skargi kasacyjnej Rzecznika Praw Dziecka
od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 29 kwietnia 2025 r., V ACa 307/25,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 16 stycznia 2025 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu oddalił wniosek G.P. o nakazanie powrotu jego małoletnich dzieci z małżeństwa z M.T. z Polski do Niemiec. Po rozpoznaniu apelacji wnioskodawcy od tego orzeczenia, Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z 29 kwietnia 2025 r. zmienił to postanowienie w ten sposób, że nakazał M.T. zapewnienie powrotu małoletnich córek: E.T., urodzonej [...] 2015 r. oraz J.T., urodzonej [...] 2017 r. do Niemiec, w terminie czternastu dni od uprawomocnienia się orzeczenia.

Rzecznik Praw Dziecka (dalej Rzecznik) wniósł skargę kasacyjną od tego postanowienia, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynie kasacyjnej objętej art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem.

Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, Rzecznik podniósł, że jest ona oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), albowiem Sąd Apelacyjny w Warszawie, wydając zaskarżone orzeczenie, dopuścił się rażących i poważnych uchybień, które to uchybienia naruszyły zasadę dobra dziecka (najlepszego zabezpieczenia interesów dziecka), stanowiącą fundament prawa międzynarodowego oraz krajowego porządku prawnego, opartego na Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, co spowodowało, że zaskarżone postanowienie obciążone jest oczywistą i istotną wadą prawną, przemawiającą za oczywistą zasadnością skargi, a jego usunięcie z obrotu leży w interesie publicznym.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na jej oczywistej zasadności nakładało na skarżącego powinność wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przytoczonych we wniosku przepisów prawa materialnego lub procesowego, naruszenia dostrzegalnego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez odwoływania się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, które nie podlegają badaniu w ramach tak zwanego przedsądu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, Nr 3, poz. 52; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, Nr 10, poz. 156 oraz z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18). Na tym etapie postępowania nie jest zatem dopuszczalne ani właściwe, aby Sąd Najwyższy odnosił się do podstaw kasacyjnych sformułowanych w *petitum* skargi, skupia się natomiast na wstępnej ocenie, czy skarżący wykazał przytoczoną przyczynę kasacyjną.

W judykaturze Sądu Najwyższego wskazywano wielokrotnie, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej oznacza, że dla przeciętnego prawnika skarga już na pierwszy rzut oka zasługuje na uwzględnienie. Oczywiste jest tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analiz lub przeprowadzania dłuższych badań lub dociekań. Ponadto, zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa poglądem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście i rażąco sprzecznego z prawem i nieprawidłowego orzeczenia, które z tych przyczyn nie może się ostać w obrocie prawnym (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2015 r., III CSK 198/15; z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15.; z 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16; z 27 października 2016 r., III CSK 217/16; z 29 września 2017 r., V CSK 162/17; z 7 marca 2018 r., I CSK 664/17; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17 z 5 października 2018 r., V CSK 168/18).

W zaskarżonym orzeczeniu reformatoryjnym Sąd drugiej instancji dokonał gruntownej oceny przeprowadzonych w sprawie dowodów i analizy okoliczności faktycznych tej sprawy, wszystkich aspektów relacji między rodzicami i dziećmi oraz między samymi małżonkami, dokonał także wnikliwej analizy prawnej tych faktów, z odniesieniem się do przytoczonych w uzasadnieniu postanowienia orzeczeń sądów polskich i międzynarodowych wydanych na gruncie podobnych

spraw toczących się na podstawie Konwencji dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, sporządzonej w Hadze dnia 25 października 1980 r. (dalej: Konwencja haska). Jest to istotne w tym aspekcie, że skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego merytorycznego postępowania sądowego, a Sąd Najwyższy, jak to już akcentowano na wstępie, nie jest trzecią instancją, rozpoznającą sprawę po raz kolejny.

Uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia jest obszerne oraz staranne i pozwala na odtworzenie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia oraz sposobu rozumienia przez Sąd drugiej instancji zasady dobra dziecka i nakazu działania w jego jak najlepszym interesie; w argumentacji prawnej został także uwzględniony cel i funkcje przepisów Konwencji haskiej na tle skomplikowanych i pełnych emocji stosunków rodzinnych, z jakimi sądy powszechne mają do czynienia w tego rodzaju postępowaniach.

Konkludując należy podnieść, że argumenty wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie przekonały, aby zaskarżone orzeczenie było nieprawidłowe, a tym bardziej, aby było ono wadliwe w stopniu oczywistym, rażącym i elementarnym, co stanowi założenie omawianej przyczyny kasacyjnej.

Z tych przyczyn orzeczono, jak w sentencji.

Agnieszka Piotrowska

(A.D.)

[a.ł]